

AÖF ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ 2 (VİZE ÖZETİ)

DİKKAT: Vize sınavı (Ara Sınav) ders kitabının sadece **1, 2, 3 ve 4. ünitelerini** kapsar. Bu not doğrudan çıkmış soru kalıplarına göre hazırlanmıştır.

ÜNİTE 1: SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

1. Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922)

- **Neden Kaldırıldı?** Lozan Barış Konferansı'na İstanbul Hükümeti'nin de davet edilmesi (İkilik çıkarılmasını önlemek için).
- **Banko Soru:** "Osmanlı Devleti resmen ne zaman sona erdi?" Cevap: Saltanatın kaldırılmasıyla.
- **Sonuç:** Laiklik yolunda atılan **İLK** adımdır. Devlet başkanlığı ve rejim sorunu ortaya çıkmıştır. Son padişah VI. Mehmet Vahdettin'dir.

2. Cumhuriyet'in İlanı (29 Ekim 1923)

- **Neden İlan Edildi?** "Ekim Bunalımı" (Hükümetin kurulamaması) ve devlet başkanlığı sorununun çözülmek istenmesi.
- **İlkler:** İlk Cumhurbaşkanı (M. Kemal), İlk Başbakan (İsmet İnönü), İlk Meclis Başkanı (Ali Fethi Okyar).
- **Sistem Değişikliği:** Meclis Hükümeti sisteminden "Kabine Sistemi"ne geçilmiştir. (AÖF bunu çok sorar!)

3. Halifeliğin Kaldırılması (3 Mart 1924)

- **Aynı Gün Çıkarılan Diğer Kanunlar (Şifre: T E Ş V İ K):**
  - Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Eğitim birleştirildi).
  - Erkan-ı Harbiye Vekaleti kaldırıldı (Ordu siyasetten ayrıldı).
  - Şeriye ve Evkaf Vekaleti kaldırıldı (Diyanet İşleri ve Vakıflar kuruldu).
  - Halifelik kaldırıldı. (Laikliğin en önemli aşamasıdır).

ÜNİTE 2: HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

1. 1924 Anayasası'nın Özellikleri

- Türkiye Cumhuriyeti'nin en uzun süre yürürlükte kalan anayasasıdır (1961'e kadar).
- "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" maddesi yer alır.
- **AÖF Tuzağı:** "Devletin dini İslam'dır" maddesi 1924 anayasasında **İLK BAŞTA** vardı, 1928'de çıkarıldı. Laiklik ilkesi ise 1937'de anayasaya girmiştir!

2. Türk Medeni Kanunu (17 Şubat 1926)

- İsviçre'den örnek alınarak hazırlanmıştır (Çünkü Avrupa'nın en yeni, demokratik ve pratik kanunuydu).

- **Kadınlara Verilen Haklar:** Resmi nikah zorunluluğu, tek eşle evlilik, mirasta eşitlik, mahkemede şahitlikte eşitlik, boşanma hakkı, istediği meslekte çalışma hakkı.
- **KOCAMAN BİR DİKKAT:** Medeni Kanun'da **SİYASİ HAK YOKTUR!** (Kadınlara seçme ve seçilme hakkı Medeni Kanun ile VERİLMEMİŞTİR, daha sonra verilmiştir. AÖF her sene bu tuzağı sorar.)

📌 ÜNİTE 3: EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDA İNKILAPLAR

1. Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

- Tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na (Maarif Vekaleti) bağlandı.
- Medreselerin kapatılmasına zemin hazırladı.
- Eğitimde ikiliğe son verildi, çağdaş ve laik eğitimin temeli atıldı.

2. Yeni Türk Harflerinin Kabulü (1 Kasım 1928)

- Arap harflerinin Türkçe ses yapısına uymaması ve okuma-yazma oranının çok düşük olması nedeniyle yapıldı.
- **Millet Mektepleri:** Yeni harfleri halka öğretmek için açıldı. Mustafa Kemal'e bu mekteplerde "Başöğretmen" unvanı verildi (24 Kasım 1928).

3. Kurumların Açılış Sırası

1. Türk Tarih Kurumu (1931) - Milli bilinci uyandırmak.
2. Halkevleri (1932) - İnkılapları halka benimsetmek.
3. Türk Dil Kurumu (1932) - Türkçeyi yabancı kelimelerden arındırmak.

📌 ÜNİTE 4: TOPLUMSAL ALANDA İNKILAPLAR

1. Kadınlara Verilen Siyasi Haklar (**ŞİFRE: B M W**) Türk kadınına siyasi haklar sırasıyla şu şekilde verilmiştir:

- Belediye Seçimleri (1930)
- Muhtarlık Seçimleri (1933)
- Vekillik (Milletvekilliği) Seçimleri (1934)

2. Kılık Kıyafet ve Şapka İnkılabı (1925)

- Din adamlarının (Diyanet İşleri Başkanı, Patrik, Hahambaşı hariç) ibadethane dışında dini kıyafetle dolaşması yasaklandı.
- Amaç: Toplumda dış görünüşteki ayrıcalıkları ve karmaşayı ortadan kaldırmak, çağdaş bir görünüm sağlamak.

3. Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması (1925)

- Şeyh, derviş, mürit, dede, seyit, çelebi, türbedar gibi unvanların kullanılması yasaklandı.

- Doğrudan **Laiklik** ve **Halkçılık** (ayrıcalıkları kaldırdığı için) ilkeleriyle ilgilidir.

4. Soyadı Kanunu (1934)

- Toplumsal ilişkilerde (askerlik, tapu, miras, okul) yaşanan karışıklıkları önlemek için çıkarıldı.
- Ağa, hacı, hafız, hoca, molla, paşa gibi unvanların resmi kullanımı yasaklandı (Eşitlik sağlandığı için **Halkçılık** ilkesidir).

(Başarılar Dileriz! Final notları ve diğer dersler için dersnotlari.com.tr'yi takipte kalın.)